

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.171/2022/6.

A felperes:

felperes neve Kft. (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Pivarnyikné dr. Juhász Emőke Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Pivarnyikné dr. Juhász Emőke ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve Kft. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Metzinger Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Metzinger Péter ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Elmaradt vagyoni előny megtérítése, kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szolnoki Törvényszék 10.P.20.639/2020/57.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 10.P.20.639/2020/62.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 1 000 000 (egymillió) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] A felperesi jogelőd Kft. (felperesi jogelőd), mint vevő és a jelen per alperesének jogelődje, mint eladó között 2009. február 11. napján ingó adásvételi szerződés jött létre, mely alapján a felperesi jogelőd részére, az alperesi jogelőd eladott egy Torwegge H 292 típusú gépsort (megnevezés: Panelragasztó gépsor, gyártási szám:) 150 000 euró + áfa, egy Multilama CATELLAN KOMPAT FSM 600 típusú gépet (megnevezés: sorozatvágó, gyártási szám:) 70 000 euró + áfa, valamint egy STRORTI típusú végezőt (gyártási szám:) 15 000 euró + áfa vételárért. Az alperes a szerződés IV.2. pontjában rögzítettek szerint a gépek feletti tulajdonjogát a vételár teljes megfizetéséig fenntartotta, melyen felül a vevő további biztosítékként a II.2. pont szerint köteles volt 30.000 euró keretösszeg erejéig váltót, valamint egy tartozáselismerő nyilatkozatot is kiállítani.

[2] Az aláírt megállapodásban rögzített mindösszesen 235 000 euró + áfa teljesítésére a felek egy részletfizetési konstrukciót határoztak meg. Eszerint, a vevő kötelezettséget vállalt, hogy legalább 11 hónapon keresztül minimum havi 250-300 m³ mennyiségű lécbetétes bútorpanelt gyárt nyárfából vagy lucfenyőből eladó részére. A teljes havi mennyiség minimum 70-80%-ának nyárfából kellett állnia. Az eladó (alperes) pedig kötelezte magát, hogy a gyártott áru teljes mennyiségét megvásárolja. A termék a mellékletben feltüntetett „vastagság szerinti táblázat” alapján került kiszámlázásra, mely táblázat a szerződés szerint évente frissítésre kerül az alapanyag és a termék árának megfelelően. A felek megállapodtak abban, hogy a vevő minden hónap 3. napjáig köteles eladó felé a tárgyhót megelőző hónapban eladott termelés teljes mennyiségét írásban igazolni. A vevő köteles volt számla ellenében havonta a kiszámlázott termelés ellenértéke 8%-ának – illetve szerződés megkötését követő 3-5 hónapban 10%-ának – megfelelő összeget megfizetni eladó részére vételár törlesztésként. A szerződő felek közös célként tűzték ki, hogy a gépek teljes vételárát legkésőbb az átvételtől számított második naptári év lejártáig a vevő megfizesse. A részletfizetés kezdő időpontja az első szállítástól kezdődött.

[3] A szerződést bármelyik fél azonnali hatállyal felmondhatta, ha azt valamelyik fél súlyosan megszegi. Súlyos szerződésszegésnek minősítették, ha a vevő nem, vagy hiányosan termel, illetve szállít és a megállapodott szállítási határidőt nem tartja be.

[4] A felek abban is megállapodtak, hogy a szerződést csak írásban módosíthatják, szóbeli megállapodásra érvényesen egyik fél sem hivatkozhat és az egyik fél által másik félhez intézett bárminemű értesítéseket írásban, tértivevényes úton, táviratilag, vagy telefaxon kell megküldeni.

[5] A peres felek és a felperesi jogelőd között 2011. március 31-én háromoldalú megállapodás jött létre az ingó adásvételi szerződés módosítása tárgyában. A szerződésben a felperesi jogelőd helyére a felperes lépett; rögzítették, hogy a szerződés módosításáig, azaz 2009. február 11. és 2011. február 21. napja között a jogelőd megfizetett 49 784 600 forintot. A fennmaradt hátralék összege 31 758 520 forint, amelynek megfizetésére a felperes vevői jogutódként vállalt kötelezettséget az eladó, azaz az alperes felé.

[6] A felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy számla ellenében havonta kiszámlázott összes termelés bevételének 8%-át kitevő összeget megfizet az eladó részére. Kötelezettséget vállalt továbbá arra is, hogy 11 hónapon keresztül havi 250-300 m³ mennyiségű lécbetétes bútorpanelt gyárt nyárfából vagy lucfenyőből eladó részére. Vállalta, hogy a teljes havi mennyiség minimum 70-80%-ának nyárfából kell állnia. Az eladó kötelezte magát, hogy a gyártott áru teljes mennyiségét megvásárolja. Abban is megállapodtak, hogy a termék a mellékletben feltüntetett „vastagság szerinti táblázat” alapján kerül kiszámlázásra, a táblázatot évente frissítik az alapanyag és a termék árának megfelelően. A szerződésben célként tűzték ki, hogy a gépek teljes vételárát legkésőbb 2011. december 31. napjáig a felperes az alperes részére megfizesse azzal, hogy az eladó kötelezettséget vállalt minimálisan havi 7-8 kamion mennyiségű áru átvételére. Azt is rögzítették, hogy amennyiben azonban az eladó csak havi 5-6 kamion mennyiségű árut vesz át, úgy a közös cél a teljes vételár 2012. március 31. napjáig történő kifizetése.

[7] A felperes szavatolt a szerződési feltételek maradéktalan teljesüléséért, azaz a gépek állapotáért, a szállítás folyamatosságáért, és a leszállított termékek minőségéért. Az eladó alperes hozzájárult, hogy a felperes a gépeket bérbe adja a B... Kft. részére, ahonnan a terméket a felperes visszavásárolva adja át az eladónak. A szerződés megszűnésének esetét változatlanul szabályozták. A szerződésmódosítás 2011. március 31. napján lépett hatályba. A módosítás során is külön rögzítették, hogy a felek a szerződést csak írásban módosíthatják, szóbeli megállapodásra érvényesen egyik fél sem hivatkozhat, és megállapodtak abban, hogy az egyik fél által a másik félhez címzett bárminemű értesítéseket írásban, tértivevényes úton, táviratilag, vagy telefaxon kell megküldeni.

[8] A felperesi társaság és a C... Kft. 2011. április 7. napján bér munka szerződést kötött, melyben – ismertetve a felperes és az alperes között érvényben lévő szerződési feltételeket – a C... Kft. vállalta, hogy a felperes által biztosított gépekkel, de a saját munkaerő állományával lécbetétes bútorpaneleket gyárt a felperes részére. A felek megállapodtak abban, hogy a C... Kft. minden hónapban minimum 400 m³ mennyiségű, lécbetétes bútorpanelt gyárt, melyet a felperes köteles átvenni. A C... Kft. tárgyhó utolsó napjáig igazolni köteles az általa legyártott mennyiséget. A felperes által leigazolt

munkalapok alapján jogosult a C... Kft. leszámolni a legyártott mennyiséget. A szerződés szerint a vállalkozói díj 10 500 forint/m³ volt. A szállítási költségek a felperest, a nyersanyag és késztermék ki- és berakodási költségei a C... Kft.-t terheltek. A teljesítés helyszíne: ingatlan címe szám. A bérlő 2012. március 31-ig végzett munkát a gépekkel, minden költség, ami a gyártáshoz kapcsolódott (anyagköltség, munka-, bérköltség, energia díja) őt terhelte, míg a felperes a külföldi teljesítési helyre szállítást végezte, ezzel szállításonként 850 euró költséget viselt.

[9] A szerződésmódosítást követően 2012. július hónapjáig kisebb-nagyobb megszakításokkal folyamatos volt a megrendelés, a gyártás és a külföldre szállítás, a felperes 1784,08 m³ nyárfa bútorlapot adott át az alperesnek, és a vételárból 13 081 519 forintot törlesztett részletekben. Az alperes 2012. év júliusától már egyetlen megrendelést sem adott le a felperes felé, ezen időponttól a gépeket a felperes nem használta. Megkísérelte más céggel szerződés kötését, de az nem vezetett eredményre.

[10] A megyei bíróság neve 3.Cspk...../5. számú határozatával az alperesi társaság csődeljárását 2013. január 23-i hatállyal közzétette. A törvényszék neve Cspk../...../.. számú, 2013. június 12. napján kelt végzésével a csődeljárást megszüntette és a végzés jogerőre emelkedését követően az adós fizetéseképtelenségét hivatalból megállapította és elrendelte az adós felszámolását, mely 2013. október 21. napján került közzétételre.

[11] A csődeljárásban a felperes a már leszállított áruk vonatkozásában kiállított számlák ellenértékét hitelezői igényként bejelentette, amelyet a vagyonfelügyelő 40 225 555 forint összegben nyilvántartásba vett.

[12] A felperes 2013. április 2. napján kelt nyilatkozatával a szerződéstől elállt, és visszakövetelte az addig általa kifizetett vételárat, melynek összegét 62 866 119 forintban jelölte meg, egyúttal azt hitelezői igényként bejelentette a felszámolási eljárásban. A felszámoló a hitelezői igényt vitatta, és a törvényszék elé beterjesztette elbírálás végett, mely eljárás Fpkh../..... sorszám alatt folyt. Az eljárás ideje alatt a felperes az elállását és az erre alapított hitelezői igényét visszavonta.

[13] A felperes 2014. február 24. napján újabb hitelezői igényt jelentett be 157 035 000 forint erejéig, kártérítés jogcímén, arra tekintettel, hogy állítása szerint ekkora haszontól esett el, mert az adós, mint eladó nem rendelt meg tőle havi 300 m³ lécbetétes bútorpanelt. Ezen hitelezői igényt a felszámoló vitatta és a bíróságra beterjesztette. A felperes 2014. május 28-án a kárigényét megemelte 207 240 000 forintra. A felszámoló a 207 240 000 forint felperesi követelést vitatott hitelezői igényként tartotta nyilván.

[14] A törvényszék neve Fpk.69/2016/11. számú végzésével a felszámolási eljárást megszüntette az adós kérelmére azzal, hogy a nem vitatott hitelezői igények kifizetése megtörtént, a felszámolói díj és a vitatott hitelezői igények kifizetéséhez szükséges összeget az adós társaság a bankszámláján elkülönítetten kezeli, illetve ügyvédi letétbe helyezés történt.

[15] Az alperes és az pénzintézet neve Zrt. között 2015. június 5. napján Escrow megállapodás jött létre, melyben a biztosított hitelezői igények között szerepelt a felperessel szembeni 207 240 000 forint összegű kárigény is.

Felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[16] Felperes pontosított keresetében kérte, a bíróság kötelezze az alperest kártérítés jogcímén 207 240 000 forint tőke, valamint ezen összeg után 2012. október 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt értékével megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Kérte, hogy a törvényszék kötelezze az alperest az eljárással felmerült perköltség megfizetésére.

[17] Keresetlevelének jogalapjaként a jogvitára még irányadó 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 198. § (1) bekezdését, 200. § (1) bekezdését, 205. § (1) bekezdését, 277. § (1) bekezdését, (4) bekezdését, (5) bekezdését, 379. § (1) bekezdését, 302. § b) pontját, 303. § (3) bekezdését és a 318. § (1), valamint a 339. § (1) bekezdését, és a 355. § (4) bekezdését jelölte meg, a kamatkövetelés jogalapjaként pedig az rPtk. 301/A. § (2) bekezdését. Azt állította, hogy a felek között egy adásvételi szerződéssel vegyes szállítási szerződés jött létre, melyben minden lényeges, valamint a felek által lényegesnek minősített kérdésben megállapodtak. Az alperes szerződést segezt, amikor szerződéses kötelezettségeit megszegve nem adta meg teljeskörűen a gyártáshoz szükséges adatokat. Ennek kapcsán hivatkozott az rPtk. 302. § b) pontjára, miszerint a jogosult késedelembe esik, ha elmulasztja azokat az intézkedéseket vagy nyilatkozatokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kötelezett megfelelően teljesíteni tudjon. Kijelentette, hogy az alperes szerződésszegő magatartása miatt vagyoni előnytől esett el, ezáltal kára keletkezett, amelynek megtérítésére a Ptk. 303. § (1), 318. § (1) és a 339. § (1), valamint 355. § (4) bekezdése alapján tartott igényt.

[18] Állította, hogy a szerződés határozatlan időre jött létre, az jelenleg is hatályos a felek között, továbbá, hogy a szerződés alapján az alperesnek havonta 7-8 kamionnyi bútorlapra vonatkozó rendelést kellett volna leadnia a részére. Az ő kötelezettsége pedig a leadott megrendelés szerinti típusú, méretezésű és mennyiségű bútorlap legyártása és az alperes által megadott külföldi telephelyre történő leszállítása volt. Felperes kárigényét az alperes által megrendelni elmulasztott és ezért le nem gyártott áru mennyiségére alapította. Egy kamionnyi árut 50 m³-nek számított, 1 m³ elmaradt rendelés kapcsán pedig a veszteségét 15 000 forintban határozta meg. Állítása szerint mivel 2011. áprilisa és 2012. júliusa között az alperes összesen 1784,08 m³ bútorlapot vett át, ha 400 m³ havi kötelezettséggel számol, úgy ebben az esetben a 2011. áprilisa és 2012. júliusa között 5600 m³-t kellett volna megrendelnie és átvennie az alperesnek, ezáltal 4615,92 m³-nyi mennyiség megrendelése és átvétele elmaradt. 15 000 forint/m³ haszonkulccsal számolva a kára így 69 238 800 forintot tesz ki. A kárigényét azonban ezt meghaladó időszakra is érvényesíteni kívánta és havi 350 m³ esetében a teljes kárösszeget 603 240 000 forintban jelölte meg, amelyből azonban csak a felszámolási eljárásban érvényesített 207 240 000 forint erejéig terjesztette elő keresetét. Kártérítési igényét 2011. április 1. napjától 2014. május 31. napjáig terjedő időszakra érvényesítette, azzal, ha a bíróság nem fogadja el azt a mennyiséget, amelyet megjelölt, úgy 350 m³ esetén 2014. december 31. a végső határidő, 300 m³ esetén 2015. május 31., míg 250 m³ esetén 2016. augusztus 31. Előadta továbbá, hogy akár 250 m³-rel, akár 350 vagy 400 m³-rel számol

a bíróság, annak a keresetben érvényesített kárösszeg vonatkozásában, nincs relevanciája, a számított összeg ugyanis mindig meghaladja a kereseti kérelem összegét.

[19] Előadta továbbá, hogy kárenyhítési kötelezettségének megkísérelt eleget tenni, a D... Kft.-nek szállított és havi 1-2 kamionnyit tudott eladni a részére, egy másik céggel (az IPT-vel) szintén voltak szerződéskötési próbálkozások, azonban ez nem vezetett eredményre.

[20] Alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felek között szállítási szerződés létrejött volna. Másodlagosan, amennyiben a bíróság azzal nem ért egyet, úgy álláspontja szerint a felek között legfeljebb szállítási keretszerződés jött létre. Hivatkozott a BH1993. 184 számú eseti döntésre, mely szerint, ha a felek nem kötnek ki teljesítési határidőt, akkor szállítási szerződés nem jön létre. A felek jogviszonyában megállapítható, hogy a felek a konkrét szállítási mennyiséget és határidőt csak a szerződés után, eseti jelleggel e-mailekben határozták meg. Tehát az F/3. számon csatolt szerződés konkrét kikényszeríthető szállítási/átvételi határidőt, típust és mennyiséget egyik szerződő féllel szemben sem határozott meg. Addig tehát, amíg a felek nem egyeztették le konkrétan, hogy melyik típusú áruból mekkora mennyiséget és mikor szállít le a felperes, és vesz át az alperes, a felek között szállítási szerződés nem jöhetett létre. Ennek kapcsán hivatkozott továbbá az EBH2009. 2045 számú eseti döntésre, mely szerint nem jön létre érvényesen szállítási szerződés akkor, ha a felek az áru mennyiségében határozottan és egyértelműen nem állapodnak meg.

[21] Hangsúlyozta, hogy a szerződés nem az ő terhére írt elő megrendelési kötelezettséget, hanem a felperesi jogelődre, illetőleg a felperesre telepített gyártási kötelezettséget, így az alperesnek nem az áru megrendelése, hanem a legyártott áru átvétele volt a kötelezettsége. Így tehát részéről szerződésszegés nem történt abból az okból, ahogy azt a felperes a keresetében állítja.

[22] Megjegyezte, ha meg is szegte volna a szerződést, a felperes az alperes eljárását elfogadta, tudomásul vette, így arra utóbb igényt már nem támaszthat [rPtk. 316. § (1) bekezdés]. Ennek kapcsán hivatkozott a BH2020. 17 eseti döntésben foglaltakra, mely szerint a teljesítésnek a szerződésszegés ismeretében jogfenntartás nélküli elfogadása azt eredményezi, hogy a jogviszony megszűnését követően a szerződésszegéssel összefüggő igények pótlólagos érvényesítésével nem lehet utóbb bizonytalan jogi helyzetet teremteni. Csak a szerződő felek által is lényegesnek és súlyosnak tartott szerződésszegéshez fűződik hátrányos jogkövetkezmény, azaz a szerződés céljának teljesülését nem akadályozó, de formailag mégis szerződésszegésnek minősülő kötelezeti magatartásokra a jogosult utóbb méltánytalan előnyök szerzése végett nem hivatkozhat.

[23] Állította továbbá, hogy a felek szerződésének nem az volt a célja, hogy a megvásárolt gépekkel a felperes kizárólag az alperesnek termeljen, és főleg nem időbeli korlátozás nélkül. Tévesen értelmezte a szerződést a felperes, nem az alperesnek leszállított áru értékének 8%-át kellett megfizetnie, hanem az általa legyártott és leszállított összes áru ellenértékének a 8%-át, ezért is kellett az alperes felé minden hónapban lejelentenie a legyártott mennyiséget. Hiszen, ha az csak kizárólag az alperes felé szállított volna, akkor erre nem lett volna szükség, mivel ezek az adatok az alperesnél is rendelkezésre álltak.

[24] Vitatta, hogy kárt okozott volna a felperesnek szerződésszegéssel vagy egyéb módon.

Hangsúlyozta, hogy a szerződés felperes szerinti értelmezése esetén is az alperest az átvételi kötelezettség 11 hónapig, maximum 12 hónapig (legfeljebb 2012. március 31-ig) terhelte. Felhívta továbbá a figyelmet arra, maga a felperes állította, hogy 2012. júliusa után nem gyártott az adott gépeken, így az alperesnek átvételi kötelezettsége sem keletkezhetett.

[25] Az alperes vitatta a kamiononként az 50 m³ árumennyiséget, azt 45 m³-ben jelölte meg, az átvételi kötelezettséget 2835 m³-ben számította, melyhez képest a felperes által is állítottan 8730 m³ bútorlapot vett át ténylegesen a felperestől így átvételi kötelezettségének az alperes eleget tett.

[26] Kétségbe vonta a felperes által m³-enként számított 15 000 forint elmaradt haszon mértékét is. Hivatkozott a felperes kárenyhítési kötelezettségére, mely szerint a felperes köteles lett volna az alperes által át nem vett árut harmadik személy felé megpróbálni értékesíteni, illetőleg harmadik személyektől megrendeléseket szerezni; vitatta, hogy ő lett volna az egyetlen potenciális vevő.

[27] Azzal is védekezett, hogy a felperes kártérítési igényét 2014. május 28-án jelentette be, azaz a felszámolási eljárásban érvényesülő jogvesztő határidőn túl, így követelése elenyészett.

[28] Előadta továbbá, az akkori anyacégének a működése egy franciaországi beruházás miatt ellehetetlenült, ami negatívan hatott ki rá. Anyacége a gazdálkodó szervezet neve S.P.A. nemzetiség neve társaság volt, amelynek felszámolása az illetékes nemzetiség neve bíróság határozata alapján 2012. július 4-én vette kezdetét ország neve. Az alperes anyacége – melynek a telephelyére a felperes az árut kiszállította – ezt követően nem tudott már árut átvenni, így a szerződés, amennyiben az a felperes általi áruszállításokra vonatkozott, ekkor lehetetlenült, ennek következtében a szerződés e tekintetben az rPtk. 312. § (1) bekezdése értelmében megszűnt.

[29] Az alperes előadta továbbá, amennyiben a bíróság a felperes keresetének helyt adna, úgy álláspontja szerint a kártérítés igényéből le kell vonni a felperesnek járó összeg 8%-át, mely a felek közötti adásvételi szerződés alapján a neki járó vételár törlesztés, amely a kártérítés összegét csökkenti. Amennyiben a bíróság ezzel nem értene egyet, úgy beszámítási kifogást terjesztett elő 18 677 001 forint vételárhátralék követelés erejéig, valamint ezen összeg után a felperes keresete szerint érvényesített kamatigényt is bejelentett azzal azonos mértékben, beszámítási kifogásának jogcímét vételárban jelölte meg, melynek alapja a felek közötti szerződés, annak adásvételi része, mivel a kiszámlázott termelés 8%-ának megfelelő összegű vételár megfizetésére köteles.

[30] Az alperes védekezése kapcsán felperes előadta: alaptalan, hogy a felperesi igény a Cstv. 37. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel ne lenne érvényesíthető. Az alperes nyilatkozata feltételezné, hogy folyamatban legyen egy felszámolási eljárás, azonban ez nem áll fenn, mivel az utóbb megszűnt, a felszámolási eljárást lefolytató bíróságnak

továbbiakban már nincsen hatásköre a vitatott hitelezői igény elbírálására. Ezt követően a vitatott hitelezői igény polgári peres eljárásban érvényesíthető, melyre azonban nem a Cstv., hanem az rPp. szabályai az irányadók. Hivatkozott továbbá arra, hogy az elévülési határidőn belül érvényesítette követelését, mivel 2014. február 17-én azt bejelentette, ezt követően már csakösszecszerűségében módosította, az azonban nem minősült új hitelezői igénybejelentésnek.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokai

[31] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, egyúttal kötelezte alperes javára elsőfokú perköltség megfizetésére. A bíróság elsődlegesen a szerződésértelmezési kérdésben döntött akként, hogy a felek között létrejött adásvétellel vegyes szállítási szerződés alapján az alperes 11 hónapon keresztül havonta 250 m³ áru átvételére vállalt kötelezettséget. Az 1959. évi Ptk. 379. § (1) bekezdését idézve, és a Kúria GK73. számú állásfoglalás 1. pontjában foglaltakat figyelembe véve arra a következtetésre jutott, hogy a felek között írásba foglalt szállítási szerződés a lényeges feltételeket tartalmazza, a felek között a szerződés tárgyában a megállapodás létrejött. A szállítási szerződés paramétereinek megfelelő megállapodási tartalom, a kikötött 11 hónapos időszakot követően azonban már nem állapítható meg. A szerződés alapján a felperesnek ezen időszakra nézve összesen 2750 m³ mennyiségű gyártási kötelezettsége volt, alperes pedig ennek az átvételét vállalta. Ehhez képest csak 1784,08 m³ vonatkozásában ment teljesezésbe a szerződés. További mennyiség gyártására azért nem kerülhetett sor, mert az alperes elmulasztotta megadni azokat az adatokat, hogy milyen vastagságú és anyagú lécbetétes bútorpanelt gyártson a felperes. Ezt a bíróság jogosult kisédelemnek tekintette, mely kárfelelősséget von maga után. A tényleges kár megtérítésének kötelezettségén túl a kárfelelősség kiterjed az elmaradt haszon megtérítésére is.

[32] Az elévülési kifogást vizsgálva a bíróság megállapította, hogy a felperes kártérítési igényét a felszámolás alá került alperessel szemben 157 035 000 forint erejéig jelentette be a 180 napos jogvesztő határidőn belül. A 2014. május 28-án történt hitelezői igény felemlés a jogvesztő határidő elteltével történt, ezért a 157 035 000 forinton túli kereseti kérelem vonatkozásában a bíróság helyt adott az alperes elévülési kifogásának. Ezt az összeget a bírósági eljárásban a felperes már nem érvényesítheti.

[33] Ezt követően a bíróság az elmaradt haszon keletkezését, összecszerűségének lehetséges megállapítását vizsgálta. A kár mértékének meghatározásához a per során beszerzett könyvszakértői véleményt vette ítélezése alapjául. A szakértő megállapította, hogy a 11 hónapos időszakban az átlagos árbevétel 88 188 forint/m³ volt a felperesnél, ezzel szemben az átlagos bekerülési érték 8 388 forint/m³-t tett ki, a különbözetként jelentkező 5 000 forint/m³ pedig a szállítási költségekre nyújtott fedezetet. A szakértő a ténylegesen felmerült szállítási költségeket figyelembe véve átlag valutaárfolyammal számítottan arra a következtetésre jutott, hogy az elvégzett bér munka értéke megtérült a felperesnél, de haszon a tovább értékesítés következtében nem keletkezett. A bíróság nem fogadta el a felperes azon állítását, hogy a C... Kft.-vel meg kívánta szüntetni a bér munkakapcsolatot, így saját gyártást tervezett, és 2012. áprilisától már keletkezett volna nyeresége. A per felvételét lezáró végzés meghozatalát követően előadott tényállítás-változtatás a bíróság álláspontja szerint a Pp. 214. § (3) bekezdésbe ütközik, mivel az a), illetve b) pont szerinti kivételes esetek egyike sem állt

fenn a perben. E tekintetben megjegyezte a bíróság, hogy a felperesnek nemcsak a szakértői véleményből volt lehetősége megismerni a nyereségszámítás alapadatait és módját, a szakvélemény ugyanis a felperes saját könyvelési adatain alapult, melyet nyilvánvalóan ismernie kellett már korábban is. A bíróság ezért a Pp. 214. § (5) bekezdését alkalmazva az új tényállítást figyelmen kívül hagyva hozta meg ítéletét. A bíróság megjegyezte, hogy a módosított felperesi tényállítások azért is irrelevánsak, mivel a 2011. április 1. és a 2012. március 31. közötti időszakra nézve kellett vizsgálni, hogy keletkezett-e nyeresége. Ez időszakban azonban nem vitatottan mindvégig fennállt a C... Kft.-vel kötött bérleti szerződésen alapuló elszámolás.

[34] Összegzésként a bíróság rögzítette, hogy az eljárás során a felperes nem tudta bizonyítani, hogy az alperes szerződésszegő magatartásával okozati összefüggésben elmaradt haszna keletkezett volna, ezért került sor a kereset elutasítására.

A felperes fellebbezése és az alperes fellebbezési ellenkérelme

[35] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen kérve annak megváltoztatását akként, hogy kereseti kérelmének teljes egészében adjon helyt a bíróság, másodlagosan hatályon kívül helyezést kért. Amennyiben e fellebbezési kérelmek egyiket sem találná alaposnak, úgy kérte az őt terhelő elsőfokú perköltség 1 250 000 forint + áfa összegre történő leszállítását.

[36] A fellebbezéssel támadott ítélet érdemi megállapításainak ismertetése nyomán a szerződés értelmezése kapcsán eljárásjogi kifogásként sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a tanúk vallomását. tanú 1 neve, valamint tanú 2 neve tanúk vallomásainak tartalmát ismertetve előadta, álláspontja szerint ezek figyelembevételére esetén az a helyes szerződés-értelmezés fogadható el, hogy felek a feltüntetett 11 hónapot meghaladóan, határozatlan időre kívánták megkötni a szállítási szerződést, és csak az alperesi kötelezettségvállalás alsó időbeli határát jelzi a 11 hónapos időszak. A Ptk. 207. § (1) bekezdés értelmező szabályának alkalmazásával ez a helyes szerződési tartalom állapítható meg. Felhívta a figyelmet, hogy a 11 hónap elteltét követően is sor került megrendelésre és szállításokra, mely ugyancsak azt támasztja alá, hogy a felek a szerződést jövőre nézve határozatlan időre kötötték meg.

[37] Megjegyezte, az egész szerződéses rendszert az alperesi társaság szövegezte meg az esetleges pontatlanságokért értelmezési vita esetén az alperesi társaság a felelős. A szerződési akarat értelmezése körében a felperes további, szerinte releváns tényállási elemeket közölt a szerződéskötés előzményeire és körülményeire nézve. A szerződés szerinti ütemezés azért volt szükséges, hogy az alperes minél előbb megkapja a gép vételárát. Az alperesi szándéknyilatkozat szerint a mennyiségi átvételi igény részéről korlátlan volt. Ehhez képest a kitűzött gyártási mennyiségek a minimálisan elrendelő célt mutatták. A felperesi társaság hosszú távon nagy piacot kívánt nyerni azzal, hogy éveken át beszállítója legyen az alperesi cégnek. Ez az üzleti elképzelés éppen az alperes részéről merült fel. Felperes kérte továbbá figyelembe venni a tanúvallomásokkal alátámasztott szóbeli kötelezettségvállalás nagyobb jelentőségét az írásban rögzítettekhez képest. E tekintetben tanú 2 neve tanúvallomása egyértelműen megerősítette, hogy a felek hosszú távú szerződést kívántak

kötni határidőszabás nélkül. A vételártörlesztés időszakától függetlenül az alperesnek azt követően is fennállt a havi rendszerességgű, meghatározott rendelési és átvételi kötelezettsége. Felperes hangsúlyozta továbbá, az írásban rögzített 7-8 kamionnyi gyártás a minimális mennyiséget jelzi. Kérte figyelembe venni, hogy a szerződéskötési tárgyalások során az alperes kifejezetten arról adott tájékoztatást, hogy akár havi 2000 m³ átvételre is van igénye. Ezzel szemben felperes sérelmezte, hogy a bíróság érdemi indokolás nélkül mindössze 250 m³-es mennyiséget fogadott el szerződési tartalomként és azt is csak egy meghatározott időtartamra. Önmagában az, hogy egy minimum időszak került a szerződésben rögzítésre, kizárólag azt a célt szolgálta, hogy a gép vételára minél előbb kifizetésre kerüljön, ettől még azonban a szerződés határozatlan jövőbeni időtartamra szólt. Ekként értelmezendő a 11 hónapra vonatkozó „legalább” szó alkalmazása.

[38] Jelezte, a szerződésmódosítás 9. pontjának felmondási szabályai is arra utalnak, hogy határozatlan időre vonatkozó szerződést kötöttek a felek, az csak felmondással szüntethető meg súlyos szerződésszegés esetén, melyet külön nevesítettek is. Ilyen megszüntetési ok azonban nem merült fel a későbbiekben. Lényeges, hogy a felek 11 hónap elteltét követő időszakra külön szabályt nem kötöttek ki, az árképzéshez szükséges táblázat évente történő frissítését azonban előírták. Mindez azt jelzi, hogy a szerződés továbbra is hatályban maradt.

[39] A jogvesztés kérdését illetően a Cstv. 37. § (3) bekezdésének ismertetése nyomán a felperes arra hívta fel a figyelmet, hogy 180 napot követően kárigényét felemelte, de az ugyanazon jogviszonyból eredő követelés volt, mint a határidőn belül bejelentett. A felemelt követelésre álláspontja szerint nem vonatkoztatható a Csődtörvény idézett rendelkezése. Figyelembe kell venni, hogy a felperesi igény elmaradt haszon, mely az idő előrehaladtával növekedett, így lehetőség volt további kártérítési igények hitelezői igényként történő bejelentésére.

[40] Az elmaradt haszon megállapíthatóságát illetően hangsúlyozta, álláspontja szerint a könyvszakértői vélemény azért nem aggálytalan, mert lényegében nem az elmaradt hasznót vizsgálta. Erre egyébként is faipari szakértőt kellett volna kirendelni és a kárral érintett hosszabb időszakot kellett volna vizsgálat tárgyává tenni 2012. márciusát követően is, amikor már a felperes nem a C... Kft.-vel kötött bér munkaszerződés alapján kívánta a gyártást folytatni. Megjegyezte, a lecsökkentett mennyiségű megrendelések miatt a C... Kft. sem tudott nyereségesen gyártani. A tevékenység akkor érte volna meg gazdaságilag, ha a vállalt mennyiségre adja le az alperes a rendeléseket. A felperes könyvelési adatai ezért nem relevánsak, a bizonyítás során faipari szakértő bevonása szükséges, és legalább 400 m³-es rendelésből kiindulva kellett volna a haszonszámítást elvégezni.

[41] Meg kell különböztetni két időszakot, egyrészt amikor C... Kft. volt a tényleges gyártó és az általa legyártott késztermékeket a felperes vásárolta meg, továbbá egy második időszakra nézve is külön számításokat kellett volna végezni, amikor már a felperes maga végezte volna a gyártást. Sajnálatosan azonban a megrendelések pont akkor szűntek meg, amikor a felperes már maga kívánta a gyártást végezni. Megjegyezte, erre vonatkozó nyilatkozatot már a perfelvételi tárgyaláson is tett, így nem új tényelődás történt, emellett a faipari szakértő bevonására is már a szakértői bizonyításra vonatkozó kérelmében indítványt tett. A szakkérdés az lett volna, hogy mennyi a felperesi elmaradt haszon a megrendelések megszűnését követően, ugyanakkor a korábbi gyártási adatok nem irányadók. A cégek közötti

kapcsolatot már a perfelvételi szakban tisztázni kellett volna a bíróságnak. Kifogásolta, hogy a szakértőt kirendelő végzés nem azon kérdések vizsgálatát tartalmazta, amelyre nézve ő a szakértői bizonyítást kérte. A nem megfellebbezhető szakértő kirendelő végzést ezért a fellebbezésében is támadta.

[42] A szakértő téves feltevésből indult ki, amikor a könyvelési anyagokat tekintette iránymutatónak, az elmaradt haszon kiszámítására az ugyanis önmagában alkalmatlan. Azt kellett volna figyelembe venni, ha a felperes maga végzi a gyártást, akkor milyen haszonra tudott volna szert tenni. Ez más módszertanú szakértői bizonyítást feltételez. A könyvszakértőnek faipari szakértő bevonásával kellett volna megállapítania, hogy a perrel érintett szerződésben rögzített bútorlapoknak milyen átlagos gyártási költsége van és ez alapján az eladási árhoz képest egy különbözeti összeggel lehetett volna meghatározni az elmaradt hasznot. A felperes erre nézve fellebbezésében is szakértői bizonyítást indítványozott, kérve a szakvélemény kiegészítését. Hiányolta, hogy az elsőfokú eljárásban indítványa ellenére erre nem került sor. A perbeli esetben az elmaradt haszon lényegében egy becslés arra vonatkozóan, hogy a szerződésszegéstől számított 4 évvel későbbi időszakban mekkora lett volna az az összeg, amit a kárt szenvedő fél nyereségként elkönyvelhetett volna. A szakértőre azért lenne szükség, hogy megállapítsa a felperes által végzett gyártás önköltségét és a szerződés szerinti árak figyelembevételével különbözetszámítást végezve határozza meg a tiszta, realizálható hasznot.

[43] Összegzésként felperes előadta, az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a perfelvételi szakban már megemlített jelentős tényt, hogy a jövőre nézve a felperes maga kívánta végezni a gyártást és ezért a megfelelő szakértőket nem rendelte ki. Az ítéletét egy koncepcionálisan téves szakvéleményre alapította. Álláspontja szerint a szakvélemény kiegészítésére sor kerülhet a másodfokú eljárás során vagy hatályon kívül helyezés esetén egy megismételt elsőfokú eljárásban.

[44] A perköltséggel kapcsolatos fellebbezési hivatkozás szerint önmagában a pertárgyérték nagysága nem képezheti a munkadíj alapját, annak a ténylegesen elvégzett ügyvédi munkával arányosnak kell lennie. Jelen esetben az eljárás rövide, a tárgyalások, illetve az alperesi beadványok kis száma nem indokolja az 5 millió forintot meghaladó perköltséget, a ténylegesen elvégzett munkával arányban álláspontja szerint az 1 250 000 forint + áfa összeg áll.

[45] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. A felek szerződésének tartalmát az okirati bizonyítékok alapján kell megállapítani, a tanúvallomásoknak legfeljebb a teljesítés kapcsán lehet jelentősége. A fellebbezés iratellenesen hivatkozik arra, hogy a bíróság kirekesztette volna a tanúvallomásokat a bizonyítékok köréből. Az ítélet 7. oldalán rögzítettekből kitűnik, hogy a bíróság miért jutott arra a következtetésre, hogy tanú 1 neve tanú nem elfogulatlan, tanú 2 neve tanú érdekeltiségét pedig a fellebbezés sem kérdőjelezi meg. Az elsőfokú bíróság nem kirekesztette a tanúvallomásokat a bizonyítékok köréből, hanem azokat értékelve jutott arra a következtetésre, hogy a tanúk elfogultak felperes irányában, az elsőfokú bíróság e körben ezért helyesen alkalmazta a Pp. 279. §-át.

Azt még a tanúvallomásokkal együtt sem lehetne megállapítani, hogy az alperesi jogelőd időben és mennyiségben korlátlan kötelezettséget vállalt a felperes által gyártott áru átvételére. Ezzel ellentétben az alperesi jogelődnek maximum 11 hónapig állhatott fenn bármiféle átvételi kötelezettsége és legfeljebb havi 250 m³-es mennyiség erejéig. Ezzel kapcsolatos reklamációt, kifogást a jogviszony során a felperes nem közölt alperes felé. Az utóbb állított alperesi szerződésszegést a felperes mindvégig tudomásul vette.

[46] Alperes fenntartotta azon jogi álláspontját is, hogy a peresített szerződés 2012. július 4-én egyik félnek sem felróható okból lehetetlenülés folytán szűnt meg, mivel a korábbi alperes anyacége felszámolás alá került, az áru átvételére így nem volt mód.

[47] A jogvesztő határidőn túl bejelentett kárigény, mint hitelezői igénybejelentés miatt 157 035 000 forint összeget meghaladóan kérte a jogvesztés figyelembevételét. A lefolytatott szakértői bizonyítás azt igazolta, hogy addig, amíg a felperes az árut a C... Kft. gyártásában szállította, semmiféle profit nem képződött felperesnél. Emellett a felperes értékelhető előadást nem tett arra nézve, hogy saját gyártás esetén miért keletkezett volna jelentős profitja, ha a gyártógépek a gyártás helyszíne, illetve a nyersanyag, de még a munkaerő sem változott volna meg. Alperes fenntartotta beszámítási kifogását is.

[48] A perköltségre vonatkozó fellebbezést illetően alperes kérte figyelembe venni, hogy a felperes nem jelölt meg olyan indokot, amely miatt az IM rendelet főszabályának alkalmazásához képest a bíróságnak mérsékelnie kellett volna a pertárgyérték után meghatározható perköltséget.

[49] Az alperesi ellenkérelemre a felperes további fellebbezési észrevételeket nyújtott be, melyben ismételten előadta, illetve megerősítette a felek szerződésének értelmezésével, teljesítésével, a jogvesztéssel, a kárhiánnyal és az alperesi perköltséggel kapcsolatos fellebbezési álláspontjait.

Az ítéltábla döntésének indokai

[50] A fellebbezés nem alapos.

[51] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, mely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést és csak ez jelölheti

ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt az anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[52] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan pedig az alperes részére megállapított elsőfokú perköltség összegének mérséklését kérte.

[53] A Pp. 383. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.

Az előbbieket azt jelentik, amennyiben a fellebbezésében a fél az ítélet megváltoztatását, illetve annak hatályon kívül helyezését is kéri, a másodfokú bíróságnak először a hatályon kívül helyezéssel kapcsolatos kérelmet kell megvizsgálnia, és csak annak megalapozatlansága esetén dönthet az ügy érdemében.

[54] A Pp. 381. §-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[55] A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértését abban jelölte meg, hogy az általa bejelentett és a bíróság által meghallgatott tanú 1 neve és tanú 2 neve tanúvallomását az elsőfokú bíróság a tanúk elfogultságára hivatkozással tévesen értékelte, illetőleg kirekesztette ezen tanúvallomásokat a bizonyítékok köréből.

Másfelől az elsőfokú eljárásban lefolytatott szakértői bizonyítás módját kifogásolta, és eredményét is kétségbe vonta. Véleménye szerint a szakértő nem megfelelően járt el a perbeli jogvita eldöntéséhez szükséges tények vizsgálata során, ezért szükséges a szakértői vélemény kiegészítése faipari szakértő bevonásával.

[56] Tekintettel arra, hogy a kereseti kérelem megalapozottságának eldöntéséhez a perben alapvetően a peres felek jogelődjei által megkötött szerződést kellett a bíróságnak értelmeznie, így a fellebbezés elbírálása kapcsán először szükséges rögzíteni az ítéltábla álláspontját a szerződés értelmezése vonatkozásában, mivel ehhez képest lehet értékelni az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárást, illetőleg ennek kapcsán az elsőfokú bíróság eljárását.

[57] A peres felek jogelődjei, valamint a vevői pozícióba lépő felperes 2011. március 31-én „ingó adásvételi szerződés módosítása” megjelölésű megállapodást kötöttek, melynek előzménye a E... Kft. eladó, mint az alperes jogelődje és a felperesi jogelőd Kft. vevő, mint a felperes jogelődje között 2009. február 11. napján megkötött ingó adásvételi szerződés volt. Az alapul szolgáló adásvételi szerződésben a vevő az alperesi jogelőd tulajdonában álló három fafeldolgozó gépet vásárolt meg. Ez a szerződés került módosításra 2011. március 31-én, amikor a felperesi jogelőd Kft. vevő helyébe a felperes lépett. A szerződésben – melyet mindhárom fél aláírt – rögzítették, hogy a szerződésmódosítás célja alapvetően az eladói pozícióban történő személycsere; a továbbiakban a felperes felel a még fennmaradt, ki nem egyenlített vételár megfizetéséért. A szerződésmódosításban a felek megállapították, hogy a fennmaradó vételárhátralék összege 31 758 520 forint, és rendelkeztek ennek kiegyenlítéséről.

[58] A szerződésmódosítást megkötő felek szerződéskötési szándéka, annak indokai, jövőbeni tervei utóbb kétséget kizáró módon nem bizonyíthatóak, azonban ezzel kapcsolatos perbeli nyilatkozataik gazdaságilag indokolhatók, amennyiben a bútorgyártással foglalkozó alperesi jogelőd és annak nemzetiiség neveországi anyavállalata a termelési folyamatából szeretne volna kiszervezni az alapvetően fafeldolgozásra, fűrészelésre szolgáló gépsorokat azért, hogy elkerülje a nyersanyag-beszerezéssel kapcsolatos eljárást, ugyanakkor szeretne volna a továbbiakban is ezen gépek segítségével biztosítani a maga számára a termeléséhez szükséges feldolgozott faanyagokat. A felperesi jogelőd részéről pedig indokolt volt, hogy az egyébként is fafeldolgozással, fűrészeléssel foglalkozó céggént további gépsorokat szerezve kiegészítse termékpalettáját.

[59] Az alperes a vételár kiegyenlítéséig fenntartotta az ingóságok feletti tulajdonjogát, a vételár kiegyenlítésének biztosítása céljából pedig a szerződésben több egyedi kikötést rögzítettek. A felperes a gépek hátralékos vételárát az azokkal folytatott gyártásból származó bevételek 8%-ával volt köteles törleszteni, melynek megtörténtét az alperes úgy volt jogosult ellenőrizni, hogy a felperes minden hónapban írásban tájékoztatta őt az értékesítésről. Az alperesnek magának is szüksége volt az eladott ingóságokon gyártott bútorelemekre, ezért a szerződésben a felek több kikötést tettek, illetőleg több kötelezettséget vállaltak. Kiemelendő, hogy a szerződés az alperesi jogelőd nemzetiiség neveországi anyavállalatánál készült, ezért a magyar nyelven, a magyar szerződő felek által elkészített szerződésekhez képest részben eltérő a szóhasználat, illetve a rendelkezések megfogalmazása. A felek a szerződés ad 4. pontja (teljesítési határidő) 2. alpontjában kijelentették, hogy „közös célként tűzi ki a vevő2 és az eladó (a felperes és az alperesi jogelőd), hogy a gépek teljes vételárát legkésőbb 2011. december 31. napjáig vevő2 eladó részére megfizesse azzal, hogy az eladó kötelezettséget vállal minimálisan havi 7-8 kamion mennyiségű áru átvételére. Amennyiben az eladó csak havi 5-6 kamion mennyiségű árut vesz át, úgy a közös cél a teljes vételár 2012. március 31. napjáig történő kifizetése”.

[60] Az előző kötelezettségvállaláshoz kapcsolódott a szerződés ad 3. pontja 5. alpontjának első mondata, amely szerint „a vevő2 köteles legalább 11 hónapon keresztül havi 250-300 m³ mennyiségű lécbetétes bútorpanelt gyártani nyárfából vagy lucfenyőből eladó részére. A teljes havi mennyiség minimum 70-80%-ának nyárfából kell állnia, eladó kötelezi magát, hogy gyártott áru mennyiségét megvásárolja”. A szerződés több más pontjában

részletezi a legyártandó termékek minőségét, egyéb paramétereit, illetve a szerződésmódosítás melléklete tartalmazza a felek által meghatározott egységárakat is.

[61] A perbeli vita a felek között lényegében abból keletkezett, hogyan kell értelmezni a szerződés fenti feltételeit. Az ingó adásvétel mellett létrejött-e szállítási szerződés is a felek között, illetőleg ezen szállítási szerződés határozott vagy határozatlan idejűnek minősíthető-e és az milyen tartalmú kötelezettségeket rótt a felekre. A szerződés rendelkezéseinek értelmezéséhez a felek a szerződésben részt vevő természetes személyek tanúkénti meghallgatását indítványozták a szerződést kötő felek szándékainak, szerződés értelmezésének meghatározása érdekében.

[62] A lefolytatott tanúbizonyítást illetően az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával annyiban, hogy tanú 1 neve, illetve tanú 2 neve tanúvallomása nem tekinthető kétséget kizáróan hitelt érdemlő bizonyítéknak. Egyetért az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban is, hogy mindkét tanú a felpereshez kötődik: tanú 1 neve korábban munkavállalóként dolgozott a felperesnél, tanú 2 nevet pedig közeli rokoni szálak fűzik a felperes tulajdonosi, illetőleg ügyvezetői köréhez, ezért tanúvallomásuk nem teljes egészében elfogulatlan. Nyilvánvaló volt, hogy a felperes kárigényét alátámasztó szerződés-értelmezést tükröző tanúvallomásokat tettek, mely megfelel a felperes perbeli érdekeinek. A fellebbezésben említett tanúvallomások értékelését illetően az ítéltábla külön hangsúlyozza, hogy a Pp. 279. § rendelkezései a bizonyítás eredményének a bíróság szabad meggyőződés szerinti mérlegelését tartalmazó szabályait az elsőfokú bíróság nem sértette. A bizonyítékok szabad mérlegelési körébe tartozik az a kérdés is, hogy a tanút mennyiben tartja a bíróság elfogultnak vagy érdekeltnek, és ez mennyiben hat ki a tanúvallomás bizonyító erejére. A bíróság állapítja meg a tanúvallomás, mint bizonyítási eszköz hitelességét, annak fokát, bizonyító értékét. Értékeli a tanúvallomás hitelt érdemlő voltát és összehasonlítja más bizonyítékokkal, így nemcsak egyenként, hanem összességében is értékeli a rendelkezésre álló bizonyítékokat, összehasonlítja azok bizonyító értékét. Figyelembe veszi összefüggéseiket, esetleges ellentmondásaikat és ennek eredményeként alakítja ki a valóságról szerzett meggyőződését, amelyet ténymegállapítások formájában rögzít a határozata indokolásában. A szabad mérlegelés eredményében megnyilvánuló bizonyosság nem lehet szubjektív vélemény, hanem objektíven megalapozottnak kell lennie (a Polgári perrendtartást és kapcsolódó jogszabályok kommentárja, HVG-Orac Kiadó, Budapest, 2018., 1191-1192. oldal).

[63] A bizonyítékok szabad mérlegelési folyamatát az elsőfokú ítélet indokolása megfelelően tartalmazza, azzal az ítéltábla is egyetért. Mindezek alapján helyes jogkövetkeztetésre jutott az elsőfokú bíróság az okirati bizonyíték tartalmának elsődlegességét illetően. Az azonban egyértelműen azt rögzíti, hogy nem határozatlan időre vonatkozott az alperes limitált megrendelési és a legyártott árura vonatkozó átvételi kötelezettsége. A szerződés-értelmezés pontosítását illetően az alábbiakra tér ki az ítéltábla. A tanúvallomásokhoz képest nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani annak, hogy a keresetlevél F/3. mellékleteként csatolt szerződésmódosítás ad 11. „záró rendelkezések” 1. alpontjában a felek kifejezetten rögzítették, hogy megállapodtak abban, a szerződésmódosítást a felek csak írásban módosíthatják, szóbeli megállapodásra érvényesen egyik fél sem hivatkozhat. Abban is megállapodtak, hogy az egyik fél által a másik félhez címzett bármilyen értesítéseket írásban, tértivevényes úton, táviratilag vagy telefaxon kell megküldeni.

[64] Az ítéltábla álláspontja szerint a szerződésmódosítás előbbi kitétele egyértelműen rögzíti a felek azon szándékát, hogy a szóbeli megállapodásokat ki kívánták zárni a szerződéses jogviszonyból, és minden lényeges körülményt írásban kívántak rögzíteni. Ebből következik, hogy a bíróságnak is az írásban rögzített kötelezettségeket és jogosultságokat kell vizsgálnia a szerződési akarat értelmezésének megállapítása során. A szerződéskötésben résztvevő személyek üzletpolitikai elképzelései, saját kitűzött céljaik, és az ezekkel kapcsolatos szóbeli közlések nem váltak a szerződés részévé, utóbb számon kérhető szerződési kötelezettséget nem keletkeztethettek.

[65] Az írásbeli szerződés módosításban eredetileg 7-8 kamionnyi árumennyiség átvétele szerepel, ebben az esetben azonban a felperesnek 2011. december 31-ig kellett volna törlesztenie a vételárhátralékot. Maguk a felek rendelkeztek ugyanakkor arról, hogy az alperesi jogelőd jogosult kevesebb árut is átvenni a felperestől; ezzel azonban a vételár kiegyenlítésének a határideje meghosszabbodott. Ezt a szerződési kitélt, mint lehetőséget a felperes is elfogadta. A szerződésmódosításban ugyancsak szereplő „legalább 11 hónapon keresztül havi 250-300 m³ mennyiségű lécbetétes bútorpanelt gyártása” kitétel viszont nem az alperesi jogelőd, hanem a felperes kötelezettségvállalása volt és semmiképpen sem tekinthető a felek határozatlan idejű szállítási szerződésben történő megállapodásának – még ha esetleg a felperes szerződéskötési szándéka erre is irányult volna. Itt jegyzi meg az ítéltábla, hogy a felek szerződésben rögzített, „közös céljai”, vagy bármely fél szerződésben nem említett üzletpolitikai tervei, semmiképpen sem tekinthetők polgári jogi értelemben vett kötelelem keletkeztető ténynek. Az ilyen megnyilvánulások legfeljebb gazdasági-üzleti szándéknyilatkozatként értékelhetők.

[66] Az előbbiekre figyelemmel a szerződés szövegét a Ptk. 207. § (1) bekezdés szempontjai szerint is értelmezni kellett. A Ptk. szerződési nyilatkozatra vonatkozó értelmező szabálya nem követi tisztán az ún. nyilatkozati elvet, hanem ötvözi az akarat elvvel. A bírói gyakorlat a formális nyilatkozói akarat mellett a felek valódi ügyletkötési akaratának felderítését is szükségesnek találja. Ez jelen esetben annyiban egyedi, hogy nemzetiség neve nyelvről fordították magyarra a perben vitatott szerződési nyilatkozatot, így a szerződéskötés körülményeit és a peres felek szerződési akaratát vizsgálva, ezt is figyelembevéve kell az értelmezést lefolytatni.

[67] A nyilatkozó feltehető akaratának tartalmát a bírói gyakorlat az adott jognyilatkozattal kielégíteni kívánt, gazdaságilag is észszerű érdek szem előtt tartásával határozza meg. A jelen esetben ez azt jelenti, hogy az alperes elsősorban azért vállalt záros határidőn belüli megrendelési és áru átvételi kötelezettséget, hogy ezzel segítse a felperesi vevő vételárfizetési kötelezettségének teljesítését. A felek írásbeli szerződésben nem rögzített hosszú távú együttműködési célja, a felperes piacnyeréssel kapcsolatos elképzelései, üzletpolitikai céljai azonban polgári jogi értelemben nem keletkeztetett alperesi kötelezettségeket.

[68] Mindezek tükrében az ítéltábla álláspontja szerint az alperesi jogelőd akkor teljesítette volna szerződésszerűen a szerződés módosításában vállalt kötelezettségeit, ha 2011. április 1-től 2011. december 31-ig havonta 7-8 kamion mennyiségű árut vagy 2011. április 1-től 2012. március 31-ig havonta 5-6 kamion mennyiségű árut megrendel és átvész a felperestől. A perben kirendelt igazságügyi szakértő egy kamionnyi árumennyiséget 47,8 m³-ben határozott meg (43. sorszám 6. oldal), így havi 6 kamiont alapul véve 12 hónapon (2011.

április 1. - 2012. március 31.) keresztül legalább 3441,6 m³ termék megrendelésére és átvételére volt köteles az alperesi jogelőd (6 kamion x 47,8 m³ x 12 hónap = 3441,6 m³). A szakértői vélemény megállapítása szerint (43. sorszám 6. oldal) ugyanakkor ezen időszakban az alperesi jogelőd csak 1768,63 m³ árut rendelt meg, és vett át, így az előbbi két összeg különbségének megfelelő 1672,97 m³ ≈ 1673 m³ termék legyártását nem tette lehetővé, mert nem adott megrendelési paramétereket ilyen mennyiségre. Ezzel valóban megszegte a szerződésmódosításban foglalt kötelezettségét, a jogosulti késedelembeesést, mint szerződésszegést az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg. Az alperesi jogelőd szerződésszegése tehát alapvetően a határozott időszakra, és kifejezetten a szerződéses vételár kiegyenlítése érdekében vállalt átvételi kötelezettségének részbeni elmulasztásában áll.

[69] Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta azt a kérdést, amennyiben az alperesi jogelőd szerződésszerűen jár el, mekkora haszon keletkezett volna a felperesnél a kikötött maximum 12 hónapos időszakban. A perbeli iratokból megállapítható, hogy a szerződésmódosítás hatályba lépését követően 2012. március 31-ig végeztek a gépekkel termelést úgy, hogy azokat a felperes a C... Kft. részére bérbe adta és a kft. által gyártott termékeket vette át és ezt követően adta el azokat az alperesi jogelőd részére, így a szakértőnek ezt a – szerződésben kikötött, az alperesi jogelőd átvételi kötelezettségét jelentő 12 hónapos – időszakot kellett csak megvizsgálnia, és kifejezetten ezen gyártási konstrukció alapulvételével. A szakértői vélemény megállapítása szerint ezen időszakban a felperesnek nem keletkezett haszna a termelés során. A felperes az ítélet meghozatalát megelőző utolsó tárgyaláson (56. számú jegyzőkönyv 3. oldal) maga is elismerte, hogy 2012. március végéig nem keletkezett könyvelésében megjelenő nyeresége a bérbe adott gépekkel végzett termelésből. A könyvszakértő pontos számszaki levezetéséből ténszerűen megállapítható, hogy a köbméterenkénti egységgel meghatározott jelentős mértékű bér munkadíj és a kalkulálnál nagyobb költségű szállítás emésztette fel a felperes üzleti hasznát.

[70] A felperes ennek ismeretében arra is hivatkozott, hogy tényleges haszna csak a szakértő által vizsgált időszakot követően, 2012. április 1-től keletkezett volna, mivel ekkortól a termelést már saját maga kívánta folytatni a C... Kft.-től minimálbérrel kölcsönzött munkaerő segítségével. A felperes fellebbezésében alappal hivatkozott arra, hogy ezen tényállítást már korábban, a folytatólagos perfelvételi tárgyaláson is megtette (14. számú jegyzőkönyv 4. oldal 2. bekezdés), így az nem késett el. Ugyanakkor tekintettel arra, hogy az ítéltábla álláspontja szerint is a szállítási szerződésben vállalt határozott idejű átvételi kötelezettsége az alperesi jogelődnek legkésőbb 2012. március 31-én megszűnt, így az a további időszakra már nem állt fenn, ezért szerződésszegés hiányában már szükségtelen az ezt követő időszakot vizsgálni az elmaradt haszon keletkezését illetően. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a nem vitatott tényállás szerint ebben az időszakban a felperes már egyáltalán nem működtette a perbeli gépsorokat. A jövőre nézve kalkulált, elméleti számítással meghatározott haszon elmaradására alapított kárigényt a bírói gyakorlat egyébként sem fogadja el alaposként (BH2001. 545 számú, BDT2007. 1555 számú, BDT2009. 2042 számú eseti döntések).

[71] Az előbbiekre figyelemmel tehát szükségtelen a szakértői bizonyítás további kiegészítése, ez okból nem indokolt az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése sem.

[72] A felperes harmadlagos fellebbezése az elsőfokú eljárásban megállapított alperesi ügyvédi munkadíj mérséklésére irányult. A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6)

bekezdése valóban lehetővé teszi, hogy a bíróság indokolt esetben mérsékelje a 3. § (2) bekezdése szerint megállapított ügyvédi munkadíj mértékét. A bírói gyakorlat ennek során figyelembe veszi a pertárgy értékét csakúgy, mint a jogi képviselő által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységet, annak mértékét, összetettségét, a perben lefolytatott tárgyalások számát stb. Az előbbieket – különösen a magas pertárgyértéket – értékelve az ítéltábla álláspontja szerint nem eltúlzott az elsőfokú bíróság által megállapított, felperest terhelő elsőfokú perköltség összege, ezért nem látta indokoltnak a rendelkezés megváltoztatását és a marasztalás összegének a mérséklését. Hangsúlyozandó, hogy a perbeli esetben jelentősnek tekintendő pertárgyérték magasabb ügyvédi felelősséggel jár, amelynek az ügyvédi munkadíjban is kifejezésre kell jutnia (BDT2019. 3965 számú eseti döntés).

[73] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, a felperesnek nem keletkezett elmaradt haszna alperesi szerződésszegésből eredően, melyből következően helytálló rendelkezéssel utasította el a keresetet, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét – mely szabályszerűen meghatározott perköltségben marasztalta felperest – a Pp. 383. § (2) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta.

[74] Az alaptalanul fellebbező felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes másodfokú perköltségének a megfizetésére, mely a jogi képviselővel eljáró alperes ügyvédjének munkadíja. Annak mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (IM rendelet) 3. § (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

[75] Az alperes másodfokú perköltségének megállapításakor az ítéltábla az elsőfokú perköltség felülmérlegelésénél kifejtett szempontok szerint értékelte a pertárgy értékét csakúgy, mint az alperes jogi képviselőjének másodfokú eljárásban kifejtett munkatevékenységét. Ennek kapcsán megjegyzendő, hogy a fellebbező felperes nem kérte az ügyben másodfokú tárgyalás tartását, arra kifejezetten a fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő alperes kérelmére került sor, így az ítéltábla álláspontja szerint az ezzel összefüggő költségeinek megtérítésére az alperes nem tarthat igényt, ilyen tartalmú költségfelszámítást nem is jelentett be. A másodfokú eljárásban – a tárgyaláson történt megjelenésén kívül – kifejtett alperesi jogi képviselői tevékenység mindössze 2,5 oldalas fellebbezési ellenkérelem előterjesztése volt, amelyre

figyelemmel az ítéltábla az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének megfelelően mérsékelte az alperes fellebbezési ellenkérelmében igényelt másodfokú perköltség összegét.

Szeged, 2023. január 26.

Dr. Hámosi Attila s.k.

Dr. Dobler László s.k.

Dr. Tolna András s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró